

ONS KENMERK U 2018 /

INLICHTINGEN BIJ Martine Berkenbosch
TELEFOON 088 909

DATUM 10 september 2018

BIJLAGEN

ONDERWERP Reactie op het rapport Burgerparticipatie in Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo

Raad van Heiloo
Postbus 1
1851 AA HEILOO

Beste Raad,

Het college heeft het onderzoek naar burgerparticipatie in Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo van de voormalige Rekenkamercommissie BUCH ontvangen van uw griffier met daarbij de vraag hierop een bestuurlijke reactie te geven.

Het onderzoeksrapport gaat in op het participatiebeleid van de gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo. In deze brief gaan we in op de conclusies die zijn getrokken voor Heiloo (hfd 5.4) en de (BUCH) conclusies en aanbevelingen die worden gedaan (hfd 5,5 en 5.6).

Er is op basis van '9 burgerparticipatie trajecten/instrumenten' onderzoek gedaan naar de situatie in Heiloo. Het ging om:

1. Groenspoor
2. Gebiedsregisseur
3. Inrichten bedrijventerreinen
4. Toekomstvisie Heiloo 2030
5. Inrichting Westergweg, Belieslaan en Kerkelaan
6. Verkeersplan
7. WMO-adviesraad
8. Inspreken raadsbijeenkomsten
9. Gebruik sociale media

Conclusies voor Heiloo uit het onderzoek

Aan iedere gemeente zijn drie onderzoeksvragen gesteld. Hieronder wordt ingegaan op de situatie van Heiloo en geven wij onze reactie hierop (cursief):

1. Heeft Heiloo burgerparticipatiebeleid geformuleerd en bevat dit beleid een duidelijke visie?
2. Biedt dit beleid voldoende kaders, zijn er middelen voor vrijgemaakt en is de raad betrokken?
3. Op welke wijze is uitvoering gegeven aan het burgerparticipatiebeleid?

Ad 1. Op de eerste vraag wordt door Regioplan geconcludeerd dat er daadwerkelijk beleid geformuleerd is onder de noemer 'Samenspel'. De onderzoekers vinden dat dit een duidelijke visie bevat op burgerparticipatie als instrument om samen met burgers en maatschappelijke organisaties de gemeente te besturen.
Wij onderschrijven deze conclusie.

Ad 2 Zij vinden dat het beleid voldoende kaders biedt om burgerparticipatie in de praktijk mogelijk te maken. Wel vinden de onderzoekers dat de betrokkenheid van de gemeenteraad in de beleidsdocumenten vooral wordt omschreven vanuit de volksvertegenwoordigende rol van de raad.

We trekken het ons aan dat we de raad onvoldoende hebben meegenomen in een mogelijke invulling van de kaderstellende en controlerende rol. Graag wisselen we hierover met de raad van gedachten over hoe deze rollen kunnen vormgeven in de toekomst.

Uit het onderzoek bleek de Rekenkamercommissie dat Heiloo (en de andere BUCH-gemeenten) formuleren heeft voor raadsvoorstellen en collegebesluiten waarin ruimte is opgenomen om aan te geven of en zo ja op welke wijze burgerparticipatie/samenspel aan de orde is.

Wij vinden het jammer is dat het bij deze constatering blijft en dat niet daadwerkelijk onderzocht is of en hoe hiervan gebruik wordt gemaakt.

Binnen de begroting in Heiloo is voor burgerparticipatie geen apart budget opgenomen, aldus het onderzoek. Wel komt hieruit ook naar voren dat hiervoor geld is gereserveerd bij (met name infrastructurele) projecten.

Dit is een juiste conclusie. Ook in de concept-begroting 2019 hebben wij inderdaad geen apart budget geormerkt voor Samenspel/participatie. In de begroting is bijvoorbeeld wel budget voor Samenspel gereserveerd bij het project om het horeca en evenementenbeleid te vernieuwen.

Ad 3 In het rapport wordt per gemeente gekeken naar een concrete casus van participatie. Voor Heiloo is daarbij specifiek ingezoomd op de gebiedsregisseur en dit is later verbreed tot alle gebiedsregisseurs van de BUCH. In reactie hierop is door hen het volgende naar voren gebracht:

"In het rapport wordt een goede beschrijving gegeven van de werkzaamheden van de gebiedsregisseurs. In het rapport (blz. 7) is beschreven dat de aanstelling van de gebiedsregisseurs tot doel heeft om te komen tot vernieuwende en betere dienstverlening op basis van participatie in de samenleving. Uit de taakomschrijving van de gebiedsregisseur blijkt dat de functie is bedoeld om 'van buiten naar binnen te werken' en bij burgers en het maatschappelijke middenveld input voor het beleid op te halen. De functie die in alle gemeenten aanwezig is, is nog betrekkelijk nieuw (januari 2017). Regioplan vindt het dan ook nog te vroeg om een oordeel te vellen over het functioneren van de gebiedsregisseurs als participatie-instrument, maar vindt wel dat duidelijk is dat met de instelling van deze functie de BUCH-gemeenten een duidelijk signaal hebben afgegeven dat zij participatie uiterst serieus nemen.

Parallel aan de uitvoering en afronding van dit onderzoek is de organisatie gestart met de uitwerking van het dienstverleningsconcept op het punt van het 'van buiten naar binnen werken'. Onder dit organisatiedoel worden momenteel vier thema's geconcretiseerd, namelijk:

- Participatie tool box ontwikkelen
- Omgevingsbewustzijn vergroten
- Open datasystemen ontwikkelen
- Gebiedsgerichte aanpak stimuleren.

De nadere uitwerking van deze thema's komt voor een groot deel tegemoet aan de conclusies en aanbevelingen in het rapport. Naast gezamenlijk participatiebeleid is voornamelijk bewustwording, houding en gedrag bij participatie belangrijk. De BUCH-academie ontwikkelt hiervoor intern scholingstrajecten.

In het rapport is in de conclusies en aanbevelingen opgenomen dat de rol van de raad nadere uitwerking behoeft. De gebiedsregisseur kan de raad helpen bij het ontwikkelen van zijn rol bij burgerparticipatie. In een aantal projecten wordt aan de rol van de raadsleden ook specifiek aandacht besteed, bijvoorbeeld in het project omgevingswet.

Als de raad zijn rol heeft bepaald kan dit opgenomen worden in het beleid, zodat dit in de praktijk beter tot zijn recht komt."

We onderschrijven het beeld dat door de gebiedsregisseurs naar voren is gebracht en zijn blij met de acties die hiervoor binnen de werkorganisatie BUCH worden ondernomen.

Een van de centrale conclusies uit het rapport is dat burgerparticipatiebeleid van de BUCH-gemeenten een slapend bestaan lijkt te leiden.

Getuige de vele participatieactiviteiten van Samenspel en de actieve discussies binnen de commissie BZ over bijvoorbeeld de referendumverordening, herkennen wij ons niet in dit beeld. Wel zijn wij van mening dat wij met de raad moeten gaan over hoe we tot een verdere verbetering kunnen komen.

Meer in het algemeen kan worden opgemerkt dat in het rapport naar voren komt dat slechts één respondent (of enkele 'respondenten') ondervraagd zijn over bepaalde onderwerpen. Daardoor zijn sommige conclusies te kort door de bocht geformuleerd. Dit doet ons inziens afbreuk aan het onderzoek.

De belangrijkste doelgroep van dit onderzoek is nauwelijks betrokken bij de totstandkoming van het rapport. Voor Heiloo is er gesproken met slechts drie inwoners. Of zij tevreden zijn over de participatie, het proces, de communicatie en de houding en het gedrag van bestuurders, raadsleden en ambtenaren is in zijn geheel niet onderzocht. Ook is het lastig om de doelmatigheid¹ en doeltreffendheid² af te lezen met de methodiek (van plussen en minnen³) die is gekozen door Regioplan.

Tot zover onze reactie op dit onderzoek van de Rekenkamercommissie BUCH. In de commissie BZ is toegezegd⁴ om Samenspel te evalueren. Ook in de coalitieovereenkomst Met Elkaar wordt aangegeven dat tussentijdse evaluaties nodig zijn zodat de aanpak bijgestuurd kan worden. De conclusie en aanbevelingen die gedaan zijn in het rapport van de rekenkamercommissie vormen bouwstenen hiervoor. In het eerste kwartaal van 2019, wanneer het eerste collegejaar gepasseerd is, gaan wij graag in gesprek met de raad over bijsturing van Samenspel.

¹ Doelmatigheid van het beleid: de relatie tussen de effecten van het beleid en de kosten van het beleid. (bron: website rijksoverheid)

² Doeltreffendheid van het beleid: de mate waarin de beleidsdoelstelling dankzij de inzet van de onderzochte beleidsinstrumenten wordt gerealiseerd (bron: website van de rijksoverheid)

³ Paragraaf 4.4.7 Toetsing normen

⁴ Op 3 juli 2017

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Heiloo

De heer drs. G.H.S. Heemskerk MBA
secretaris

De heer T.J. Romeyn
burgemeester

Hoogachtend,
namens het college van Heiloo